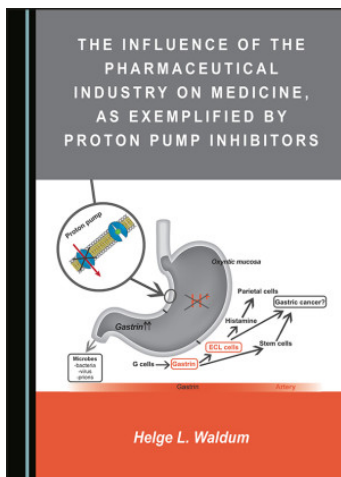

Tynt om protonpumpehemmere og industri

ANMELDELSER

GUTTORM RAKNES

Overlege, RELIS Nord-Norge

Helge L. Waldum

The influence of the pharmaceutical industry on medicine, as exemplified by proton pump inhibitors

162 s, ill. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2020. Pris GBP 59

ISBN 978-1-5275-5882-3

Helge L. Waldums forskning har gitt viktige bidrag til forståelsen av hvordan mageslimhinnen fungerer. Forskergruppen hans har vært med på å avdekke at langvarig bruk av protonpumpehemmere gir tilbakevendende (rebound) hypersekresjon av magesyre og dermed seponeringsproblemer. Waldum har vært opptatt av at protonpumpehemmerutløst hypergastrinemi kan gi økt risiko for kreft i magesekken. Det vekker interesse når en slik tungvekt kommer med en bok som lover å avsløre legemiddelindustriens påvirkning på eget forskningsfelt.

Når man for første gang blar gjennom boken, ser man raskt at dette ikke er et legemiddelindustrikritisk verk i samme klasse som bøkene til Ben Goldacre eller Peter Gøtzsche. Boken kan karakteriseres som en slags personlige memoarer fra en lang forskerkarriere. Hovedtemaene er hindringer Waldum har møtt på veien fram til publisering av forskningsfunn og mangelen på anerkjennelse i form av siteringer og tildeling av forskningsmidler. Waldum gir uttrykk for at han har blitt motarbeidet av personer i tidsskrifter og forvaltning med nær tilknytning til legemiddelindustrien.

Første kapittel er en selvbiografi med mange detaljer, som i liten grad settes i sammenheng med bokens hovedtema. De to neste kapitlene gjennomgår viktige funn fra forskningsgruppen. Først i det siste kapitlet gjennomgår forfatteren 13 punkter som skal vise at legemiddelindustrien har motarbeidet ham.

Man kan lett forestille seg at Waldums funn har vært lite populære hos produsentene av protonpumpehemmere, og man kan ikke utelukke at han har blitt systematisk motarbeidet. Likevel: Påstandene er oppsiktsvekkende, og bevisbyrden ligger hos forfatteren. Vi presenteres ikke for noen «rykende pistol», men i beste fall for en rekke indisier. Waldum antyder at manuskripter er avvist fordi redaktører eller fagreferenter har nær tilknytning til industrien. Navngitte personer med nær tilknytning til legemiddelfirmaer trekkes frem uten at vi får tilstrekkelige detaljer om omfanget av interessekonfliktene.

Waldums argumentasjon fremføres utelukkende fra eget perspektiv. Vi får ikke høre om andre forskere innen feltet som har hatt lignende erfaringer, og støtte for synspunktene utenfor egen forskningsgruppe presenteres ikke.

Boken er preget av at rundt halvparten av sidene er brukt på faksimiler fra korrespondanse, hovedsakelig fra tidsskrifter som har refusert manuskripter. Dette gir boken et rotete inntrykk. Mange av brevene er ikke referert til i teksten og har til dels uleselig trykk. Forfatteren burde heller parafrasert hovedpoengene fra korrespondansen i selve teksten, eventuelt samlet dem i et vedlegg.

Boken innfrir dermed ikke hva tittelen lover.

Publisert: 19. april 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0132
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. juli 2026.